

УДК 94:323.2 (430) «XIV/XV»

ВНУТРІШНІ КОНФЛІКТИ В МІСТАХ НІМЕЧЧИНИ XIV–XV СТ. ТА ЇХНІ НАСЛІДКИ

Анна РУДНІЧУК

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

У статті розглянуто основні конфлікти, що відбувалися в пізньосередньовічному німецькому місті, зокрема між патриціями та ремісниками. З'ясовано причини виникнення подібних суперечностей у соціальному середовищі німецького бюргерства, а також наслідки їхнього вирішення для подальшого встановлення політичної ієрархії у містах.

Ключові слова: пізньосередньовічне німецьке місто, соціальні заворушення, XIV–XV ст., ремісники, патриції.

Актуальність теми полягає в комплексному дослідженні процесів, що відбувалися в Німеччині впродовж Пізнього Середньовіччя. Дослідження внутрішніх конфліктів у містах Німеччини XIV–XV ст. допоможе краще зрозуміти їхню сутність, що відбувалися між представниками патриціату та цехів, а також регіональні особливості цих суперечностей і процес політизації цехової організації.

Джерельна база роботи охоплює хроніки, цехові грамоти та статути. Серед найважливіших із них слід виокремити документи, вміщені в збірці в перекладі та з коментарями радянської дослідниці Віри Стокліцької-Терешкович «Немецкий город XIV–XV вв.». До них належать: хроніка Детмара (XIV ст.) [2], «Нова книга» (Dat nuwe Boich) (XIV ст.) [11] та Кельгофська хроніка (Koellhoffsche Chronik) (XV ст.) [3]. Також інтерес для нас становлять «Прозова оповідь про заворушення 1481–1482 pp.» («Prosarelation über die Unruhen 1481–1482 J.») (XV ст.) [15], вміщена в третьому томі збірника «Хроніки нижньорейнських міст» («Die Chroniken der niederrheinischen Städte»).

Історіографія цієї проблеми також представлена роботами вітчизняних, російських і західноєвропейських авторів. Серед української історіографії варто виділити роботу Леоніда Беркута «Історія німецьких міст у Середні віки» («История немецких городов в Средние века») [1]. Автор подає стисло інформацію про боротьбу цехів проти гільдій у німецькому місті періоду Пізнього Середньовіччя, а також типологізацію міст за тією владою, яку вдалося встановити в процесі конфліктів. Українську історіографію

з цієї тематики представляють такі автори як Федір Фортінський, Наталія Подалаяк, Володимир Дятлов та інші.

Радянська історіографія представлена роботами Тамари Нікуліної, Дмитра Шушаріна та Федора Полянського. Праця Т. Нікуліної «Соціально-політична боротьба в ганзейському місті в XIV-XVI ст.» («Социально - политическая борьба в ганзейском городе в XIV - XVI вв.») [7] ставить акценти на внутрішньополітичному протистоянні, що відбувалося в Любеку в XIV-XV ст. Д. Шушарін у роботі («Социально-политическое развитие имперских городов Швабии на рубеже XV-XVI вв.») [13] проаналізував основні політичні зміни, що відбувалися в м. Ульм у XIV-XV ст., процеси пропорційного розподілу влади в руках ремісників і патрициїв, а також їхнє подальше врегулювання взаємовідносин.

Серед західноєвропейської історіографії, яка досліджувала проблему соціальних заворушень у пізньосередньовічному німецькому місті, варто віднести роботи таких авторів як Вілфрід Еберхт і Рольф Хаммель-Кієзоф. «Про устрій та самовизначення міського суспільства в Пізньому Середньовіччі» В. Ебрехта («Zu Ordnung und Selbstverständnis städtischer Gesellschaft im späten Mittelalter») вийшла в профільному журналі «Записки по історії німецької держави» («Blätter für deutsche Landesgeschichte») в 1974 р. У цій праці автор робить спроби проаналізувати соціальні конфлікти, що виникали в царині політичної ієрархії німецького міста XIV-XV ст. Зокрема, в частині першій, що має назву «Вивчення міського соціуму в контексті мети та методів», автор піднімає питання проблематики дослідження міських заворушень або ознак соціальної напруженості в місті, що часто відображаються в джерелах не в повною мірою та не мають своєї системи відліку. Як зазначає В. Ебрехт, для того, щоб це прослідкувати, потрібно зрозуміти кризу поведінки міських жителів, соціальний порядок яких формує у їхній свідомості градацію на «бідних і багатих» [14, S. 83].

Мета цієї статті – розкриття основних суперечностей, які виникали між патриціатом і цехами в пізньосередньовічному німецькому місті, а також їхні подальші наслідки.

Основними завданнями нашого дослідження є: з'ясування причини та хронологічного перебігу протистояння між патриціатом і ремісничими гільдіями в містах Німеччини XIV-XV ст.; аналіз основних типів влади, що сформувалися на цій території та їхня залежність від регіональних особливостей.

З XIV ст. починається боротьба цехів проти торгових гільдій через надання першим права брати участь через своїх представників у міському управлінні. Вона розповсюдилася на всю Німеччину та тривала до XV ст. У західних, прирейнських містах, де було краще розвинене ремесло, перемога залишилася на боці цехів (Кельн, Страсбург). До складу нових рад увійшли представники з ремісничих об'єднань. У ганзейських містах, що знаходилися здебільшого на півночі та на деяких південних територіях (Франкфурт, Нюрнберг) перемогла міська рада, яка посилила свою владу над ремісниками [1, с. 125]. В решті міст Німеччини між обома супротивниками вдалося досягнути консенсусу.

Яскравим прикладом міста, де влада залишилася в руках патриціїв, є м. Любек. У 1384 р. м'ясники планували здійснити повстання проти ради. Цехові старшини, деякі інші цехи та декілька рицарів домовилися підпалити дім обробника хутра на Клінгенберзі, де проводилося засідання змовників. Ці дії відволікли б увагу народу, який збігся гасити пожежу. Тим часом змовники змогли б потрапити до місця засідання ради міста та вбити її членів. Однак у четвер перед цим рада була попереджена про змову. В день, коли мало відбутися повстання, члени ради звернулися по допомогу до купці, і вони змогли їм допомогти як з озброєнням, так і фінансово: *«Члени ради та купці спільно озброїлися, наділи панцирі, привели себе в повну готовність і охороняли місто. Частина ж їх у панцирях залишалася вдома... Два вожді – Калевельт і Герман фон Мінден, були арештовані... Цих двох також колесували. Частина ж з них [тобто змовників] таємно втікала з міста»* [2, с. 137]. Патриціям вдалося силовими методами придушити повстання і зберегти владу в місті.

Після невдалої спроби змінити владу всі цехи Любека мали почергово з'явитися перед радою та присягнути, що вони будуть зберігати вірність і дружелюбність по відношенню до міста. Цех м'ясників був заборонений, а місце їхньої торгівлі зруйноване. Проте згодом особи, до яких рада була прихильна, поновили свою діяльність і змогли відновити цех. Їм було надане нове право, за яким вони мали зберігати вірність раді міста. Крім цього, м'ясники мали надавати військову допомогу в складі 20 вершників за вимогою [2, с. 140].

Проте спроби зміни влади в м. Любеку не зупинилися на подіях 1384 р. На початку XV ст. конфлікт розрісся з новою силою. На 1403 р. місто мало великі борги, що були викликані війнами, які воно вело протягом 50 років з північноєвропейськими державами. Влітку 1403 р. рада запропонувала ввести акцизи на продовольчі

товари. Це викликало супротив пивоварів, чия продукція була в широкому вжитку в місті. Рада вимушена була поступитися. Проте двоє представників цеху – Гульзей та Шimmelъфенінг почали вимагати скликання не тільки купців та ремісничих майстрів, але й підмайстрів. Вони також запропонували бургомістрам не обтяжувати громаду новими податками [2, с. 140].

На початку 1408 р. ситуація в місті стала напруженою, деякі члени ради були вимушені його покинути. Це дало можливість бюргерам призначити ще 12 уповноважених. 27 та 28 січня розпочалося повстання [7, с. 30], котре в хроніках описується так: «...[Бюргери] послали до натовпу кілька людей, які повідомили їм, що вони домовилися з радою ... Але натовп кричав: «Ні, ні, це нас не задовольняє. Ми хочемо обрати раду».... І Штанге [представник «комітету шестидесяти»] крикнув народові, що рада повідомляє, про надання права вибору ради. Але натовп закричав: «Ми хочемо мати гарантії». Штанге сказав, що відповідати перед народом будуть 60 виборних. Тоді натовп розійшовся, а пани з ради дісталися до будинку з великим ризиком і небезпекою для життя...» [5, с. 146]. Дійсно, в травні 1408 р. 24 члени ради були обрані з купців та ремісників. Любек було виключено зі складу Ганзи, а його місце посів Гамбург.

Таке становище міста тривало відносно недовго. Правління патрицій було відновлене у 1416 р. Допомогу в поверненні влади надав король трьох скандинавських держав – Ерік Померанський (1389-1442 рр.). Під час переговорів між ганзейськими послами та представниками міста спалахнуло повстання цехів. Воно було придушене, а стара рада повернула свою могутність. У червні 1416 р. відбулися остаточні переговори між новою радою, купцями Любека, ганзейськими послами та депутатами короля [5, с. 146].

Містом, де встановилася влада цехів, був Кельн. Русійною силою тут стали ткачі. Між ними та вищою владою міста склалися доволі ворожі стосунки. Кельгофська хроніка XV ст., автор якої більш прихильний до правління патрицій, зазначає, що причиною повстання стало те, що ткачі на той час були багаті та могутні й ніхто не міг їм протидіяти. Доказом для цього служить вимога кельнських ремісників до ради видати грабіжника з метою вчинення над ним самосуду: «Рада бачила, що вони не хочуть відмовлятися від свавілля, наказала тюремникові видати їм людину. Вони схопили його і відрубали йому голову» [3, с. 137].

Текст «Нової книги» XIV ст. наводить іншу версію: «Рутгер фон Гріне був рентмейстером і разом з ним скарбницею завідували інші засідателі. Поки він там сидів, дуже часто, під час кожної звітності... в

казні виявлялася нестача грошей, і неможливо було твердо встановити, хто саме винен в цьому. У народі багато говорили про це, і вовноткацький цех, «залізний ринок» і обробники хутра зі своїми друзями домоглися того, що було вибрано 3 людини для завідування скарбницею разом з рентмейстер... шеффени [члени судової колегії міста] і рада таємно від громади відправили посольство до імператора римського Карла і встановили мито, що призвело до великого збитку для міста... і почали стягувати його» [11, с. 127].

У результаті конфліктів ткачам вдалося забрати в шеффенів звання членів ради та встановити власну владу. До того ж, під час їхнього правління рада скоротилася із 82 до 50 осіб. Але невдовзі кельнська рада та деякі братства об'єдналися: «Рада [стара] зібралася разом з братствами [тобто з іншими цехами]... Вони стали радитися один з одним... як їм повалити цю владу. Рада та інші висунули пропозицію розбити цех [ткачів] і повністю підпорядкувати його собі...» [10, с. 180]. Фактично, розпочалося повстання, під час якого «ткачі, побачивши, наскільки сильний натиск ворога й дізнавшись, що їхня спільнота [тобто громадський будинок] на Вейдмаркте та перед церквою Frau Weinbruder піддається обстрілу, почали тікати» [3, с. 126].

Незважаючи на поразку цехів, війна між ними та патриціями продовжувалася до 90-их рр. XIV ст. Одне з найбільших повстань кельнських містян спалахнуло в 1381–1382 рр.: «... коли прислані члени ради прослухали зачитаний лист, взятий із рук, було сказано Германом Рінкеном, що вони хочуть виразити свою думку членам ради і хочуть знати їхню мирну відповідь... Як тільки послані пани з такими труднощами передали бажання общини [міста] членам ради... великий натиск народу на площі почав збиратися, стаючи все більшим й більшим, так що наші пани почали хвилюватися за своє тіло та добро. Вони безрезультатно говорили про відповідь [ймовірно реакцію – Р. А.] зі своїми товаришами» [15, S. 926].

Верхівка влади міста в 90-х рр. XIV ст. розділилася на дві ворогуючі партії: лихварі та заможне купецтво. На чолі першої стояв фон Штессе, вона опиралася на Велику раду. Друга зосереджувалася біля Малої ради, котру підтримували цеховики. Остання змогла перемогти своїх противників. Але нове правління не змогло задовольнити вимоги ремісників, тому вони підняли повстання та скинули цю владу. «Коли громада Кельна взяла гору над панамі зі старих родів, які правили містом з початку його існування до недавніх пір, і коли вона вигнала їх, то вона взяла місто в свої руки, заволоділа міськими ключами і вибрала з-поміж себе бургомістрів і членів ради, які стояли на

чолі» [9, с. 126]. Для утвердження влади цехи уклали союзний договір 14 вересня 1396 р.: *«Ми, цехи і спільноти, заодно з усією громадою домовляємося... ні в якому разі не обтяжувати місто Кельн будь-якими спадковими або довічними рентами, не витрачати ні на які потреби і не обіцяти нікому одночасно понад 1000 гульденів грошима... цехи і спільноти співтрапезників, повинні послати в міську раду ще подальшими членами, вибравши з-поміж цехів і товариств співтрапезників поважних і мудрих людей»* [12, с. 130]. Правляча рада мала оновлюватися кожні півроку. Крім цього, всі мешканці Кельна мали впродовж двох тижнів обрати собі цех або громаду, з якими вони будуть пов'язані. В 1481 р. знову відбулося повстання, проте вже проти цехового правління. Воно було придушене, а керівники – страчені.

Містами, де в результаті протистояння патрициїв та ремісників вдалося досягти консенсусу, можна вважати середні та дрібні міста Швабії. На рубежі XIV–XV ст. на цій території відбувалися політичні зміни, схожі на це протистояння. Незважаючи на те, що патриціат поступився власними позиціями в політичному керівництві, він не був повністю відсторонений від участі в міській політиці та не був замкнутою соціальною групою. Так, в Ульмі з 1397 р. у Велику Раду входили 30 представників цехів і 10 патрициїв, а в Тасмну Раду П'яти, що поступово ставала головним органом управління – 3 цехових майстри та 2 патрициї [13, с. 253].

Подібний устрій мало й місто Аугсбург. Тут патрициї вважали за краще створити своє об'єднання у формі цеху – утворення в цьому випадку чисто політичного, без виробничих функцій. У 1386 р. в Аугсбурзі влада перейшла до цехів: *«В 1368 р. ... у неділю ввечері всі ремісники озброїлися, зайняли ворота міста і всю ніч ходили по вулицям. На ранок в понеділок всі прийшли на Перлах [міська площа] із 24-ма знаменами. Два бургомістри, Герварт і Вітцхлін, скликали раду»* [8, с. 147].

Келлермейстер Вейс (представник від цеху ткачів, що був присутнім під час переговорів ремісників з членами міської ради) заявив, що ремісники хочуть мати цехове правління та прохав надати ремісникам ключі від набатного дзвону, печатку та міську книгу. Всі ці речі було надано. Також члени всіх рад (87 осіб) принесли на міській площі присягу. Перехід до нового управління в місті був закріплений грамотою та печаткою. Хоча публічно члени патриціанської Малої ради і визнали правління цехів, але на особливих зборах вони заявляли, що клятва була вимушеною. У подальшій організації політичної влади в м. Аугсбург ми можемо

побачити, що до керівних органів входили не тільки представники ремісників. Певна частка міського управління відводилася і патриціям: «З 18 цехів, які об'єднують ремісників нашої міської громади, кожен повинен мати цехмістра, що входить до складу ради. Якщо ж цех є великим і поважним, то він висуває ще одного представника... Отже, ми встановили, що до ради повинні входити від названих 18 цехів 29 осіб. Ці 29 чоловік повинні потім вибрати з-поміж бюргерів [патрициїв]... 15 поважних і наймудріших людей, які повинні принести присягу і в цей рік разом з ними [тобто з 29] будуть входити до ради» [4, с. 148].

Отож, до ради мали входити всього 44 особи. 29 із них були представниками цехів, а 15 – патрициїв. Із середовища так званих «бюргерів» та рентмістрів також обиралося 2 бургомістри: один від патрициїв та один від цехів. За таким же критерієм обиралися 4 баумістри, 2 хранителі печатки та 6 підданих старшин. Окрім цього, встановлювалося певне фінансове обмеження на всі витрати Малої ради (44 особи), що становили до 5 фунтів пфенігів. І хоча в міській владі залишилися опозиційно налаштовані до правління цехів патриції, все-таки вдалося досягнути консенсусу між цехмістрами та «бюргерами» [4, с. 150].

Схожого компромісу вдалося також досягти й у Майнці. Там представники патриціату займали 24 місця в раді. Проте вже в кінці 20-их – на початку 30-их рр. XIV ст. ремісники, дрібні торговці, частина купецтва, що не належала до патрициїв, утворили опозицію, в якій все більшу вагу почало набувати середнє бюргерство, яке поступово витіснило патрициїв із органів міської влади. З серпня по листопад 1332 р. відбувалися відкриті виступи цехів за право участі в управлінні справами міста. Причиною стала велика заборгованість міста його кредиторам (з кінця 20-х рр. XIV ст.), яка викликала зростання податків у місті. Перша фаза внутрішньополітичної конфронтації завершується безпосереднім втручанням союзних міст-членів Рейнського союзу [6, с. 119].

24 листопада 1332 р. було прийнято нову міську конституцію, за якою бюргерська опозиція об'єднується в політичну силу цехів і бере участь у політичному житті міста разом з патриціями. При цьому, до кінця XIV ст. патриціату вдається зберегти свої привілеї: карбування й обмін монети, монопольне право на торгівлю сукном у роздріб. Характерною ознакою цього міста є те, що на боці опозиції виступали й деякі патриції: Емріх цум Ребштокк та Фритче цум Шлюссель [6, с. 120].

На основі проаналізованого матеріалу можемо зробити висновки, що в північнонімецьких містах, де здебільшого панував ганзейський

патриціат і переважала торгівельна спеціалізація (Кельн та Страсбург), влада закріпилася за патриціями. В містах, де промисловість знаходилася на вищому рівні (таких як Франкфурт та Нюрнберг), перемогу здобули цехи. Також ми можемо виділити території, на яких вдалося знайти компроміс між обома ворогуючими сторонами. В основному це були міста Швабії, а одним із яскравих прикладів такої політичної організації є м. Аугсбург. Розподіл посад у таких містах врегульовувався тим, що місця в раді розподілялися пропорційно один до одного і їх могли посідати як представники ремісників, так і патриції.

Список використаних джерел та літератури

1. Л. Беркут, *История немецких городов в средние века*, Варшава 1912, с. 186.
2. *Восстание мясников в Любеке в 1384 г. Рассказ хроники Детмара*, [в:] *Немецкий город XIV–XV вв.*, сост. В. Стоклицкая-Терешкович, Москва 1936, с. 136–140.
3. *Восстание ткачей в Кельне 1369–1371 гг. Рассказ Кельгоффской хроники*, [в:] *Немецкий город XIV–XV вв.*, сост. В. Стоклицкая-Терешкович, Москва 1936, с. 121–126.
4. *Вторая цеховая грамота Аугсбурга (1368 год, 16 декабря)*, [в:] *Немецкий город XIV–XV вв.*, сост. В. Стоклицкая-Терешкович, Москва 1936, с. 148–150.
5. *Движение в Любеке в 1403–1408 гг. 27–28 января 1408 г. Рассказ хроники Детмара*, [в:] *Немецкий город XIV–XV вв.*, сост. В. Стоклицкая-Терешкович, Москва 1936, с. 140–146.
6. С. Илларионов, *Образование среднего бюргерства и трансформация цехов в Майнце в XIV–XV вв.*, «Ученые записки РГСУ» 2010, №3, с.118–122.
7. Т. Никулина, *Социально-политическая борьба в ганзейском городе в XIV–XVI вв.: по материалам Любека*, Куйбышев 1988, 80 с.
8. *Переход власти к цехам в Аугсбурге в 1368 г. Рассказ Аугсбургской хроники*, [в:] *Немецкий город XIV–XV вв.*, сост. В. Стоклицкая-Терешкович, Москва 1936, с. 147–148.
9. *Политическая борьба в Кельне накануне переворота 1396 г. Рассказ Кельгоффской хроники*, [в:] *Немецкий город XIV–XV вв.*, сост. В. Стоклицкая-Терешкович, Москва 1936, с. 126–130.
10. *Расправа патрициев с ткачами в Кельне* [в:] *История Средних веков (V–XV века): Хрестоматия*, сост. В. Степанова, А. Шевеленко, Москва 1980, Ч. 1, с. 180.

11. *Восстание ткачей в Кельне 1369–1371 гг. Рассказ “Новой книги” (1360–1396 гг.), [в:] Немецкий город XIV–XV вв.,* сост. В. Стоклицкая-Терешкович, Москва 1936, с. 127–128.

12. *Цеховое правление в Кельне. Союзный договор 14 сентября 1396 г. [в:] Немецкий город XIV–XV вв.,* сост. В. Стоклицкая-Терешкович, Москва 1936, с. 130–135.

13. Д. Шушарин, *Социально-политическое развитие имперских городов Швабии в конце XV – начале XVI вв., «Городская жизнь в средневековой Европе»* 1987, с. 277

14. W. Ehbrecht, *Zu Ordnung und Selbstverständnis städtischer Gesellschaft im späten Mittelalter, «Blätter für deutsche Landesgeschichte»* 1974, S. 83–103.

15. K. Hegel, K. Schröder, A. Birlinger, *Die Chroniken der niederrheinischen Städte, Leipzig* 1877, B. 3, S. 926–944.

ВНУТРЕННИЕ КОНФЛИКТЫ В ГОРОДАХ ГЕРМАНИИ XIV–XV В. И ИХ ПОСЛЕДСТВИЯ

Анна РУДНИЧУК

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченка

В статье рассмотрены основные конфликты, которые происходили в позднесредневековом немецком городе, в частности между патрициями и ремесленниками. Выявлены причины возникновения подобных противоречий в социальной среде немецкого бюргерства, а также последствия их решения для дальнейшего установления политической иерархии в городах.

Ключевые слова: позднесредневековый немецкий город, социальные противоречия, ремесленники, патриции.

INTERNAL CONFLICTS IN GERMAN CITIES XIV–XV C. AND THEIR CONSEQUENCES

Anna RUDNICHUK

Kyiv National Taras Shevchenko University

An article is an attempt to research the main conflicts that took place in the late medieval German city, in particular between patricians and artisans. The causes of such contradictions in the social environment of the German city dwellers are analysed. Consequences of their solution and the further establishment of the political hierarchy in the cities are characterised.

Key words: late medieval city, social contradictions, artisans, patricians.

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА ВІЙСЬКОВА ІСТОРІЯ

УДК 94(569.1):355.02]07/0750"

ПРИЧИНИ ПРОВЕДЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ РЕФОРМ МАРВАНОМ ІІ (744-750)

Дмитро ДИМИДІЮК

Львівський національний університет імені Івана Франка

У статті розглянуто біографію та період правління останнього халіфа з династії Омейядів – Марвана ІІ (744–750). Охарактеризовано реформи Марвана ІІ у плані зміни бойового порядку на полі бою та реорганізації військових з'єднань в напрямі їх зменшення та професіоналізації. Досліджено причини, які сприяли створенню професійного найманого війська з числа мусульман неарабського походження. Простежено взаємозв'язки між цими реформами та оцінено їх наслідки для подальшого розвитку військової справи у Халіфаті.

Ключові слова: Марван ІІ (744–750), Аббасиди, Омейяди, курдус, мувалі, битва на річці Великий Заб (750 р.), кайсити, еменіти.

Омейядський Халіфат всередині VIII ст. переживав глибоку внутрішньополітичну кризу. Державу охопили різного роду соціальні та еретичні рухи, які були спрямовані на реформування країни та супроти влади Омейядів. Останнім халіфом з цієї династії став умілий полководець та воїн – Марван ібн Мухаммед ібн Марван, відомий як Марван ІІ (744–750). Халіф намагався усіма силами зберегти єдність Халіфату, тому основну увагу у своїй політиці звернув саме на військову сферу, адже розумів, що без ефективної та боєздатної армії зберегти державну цілісність та владу Омейядів буде неможливо. Метою дослідження є комплексний аналіз військових реформ Марвана ІІ та їх взаємозв'язок з політичною та соціально-економічною ситуацією в Халіфаті всередині VIII ст.

Найповнішу інформацію стосовно правління Марвана ІІ знаходимо у праці арабського історика Ат-Табарі «Історія пророків та царів» (X ст.). Автор виділяє окремий том для опису Аббасидської революції (747–750) та їхнього приходу до влади. Попри це, робота переповнена різними деталізованими описами подій, що значно ускладнює процес аналізу твору [4]. Не менш інформативними є праці Ал-Белазурі (IX ст.) [2] та Арабського аноніма (XI ст.) [3],